PROGRAM

WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 13 IM. POLSKICH OLIMPIJCZYKÓW W ŻORACH.

Żory wrzesień 2021r.

Podstawa prawna:

1. **Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe**
2. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r.**

   w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu

   oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej

   i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
3. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii**
4. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.**
5. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.**
6. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.**
7. **Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989r. przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ.**
8. **Ustawa z dnia 26 października 1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.**

Misja Szkoły Podstawowej nr 13 im. Polskich Olimpijczyków:

Wychowanie człowieka nowoczesnego na miarę XXI wieku umiejącego sobie radzić w różnych sytuacjach

Cele kształcenia ogólnego w szkole podstawowej(podstawa programowa):

Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu, szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);

Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej. Formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób.

Kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym i odpowiedzialności za zbiorowość.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły Podstawowej Nr 13 w Żorach został stworzony przez wszystkich nauczycieli, pracowników szkoły oraz rodziców na podstawie przeprowadzonych diagnoz problemów występujących w środowisku lokalnym i szkolnym, a także potrzeb uczniów w odniesieniu do etapu ich rozwoju.

Jego cel stanowi wspieranie ucznia we wszechstronnym rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.

Realizatorzy programu będą wspierać rozwój kompetencji osobistych i społecznych uczniów, ukierunkowanych na:

- **samoświadomość – budowanie akceptacji siebie, osiąganie spójności myślenia i działania łączonych z kształtowaniem poczucia autonomii, tworzenie pozytywnego obrazu tożsamości w wymiarze osobistym, społecznym i kulturowym oraz poczucia własnej godności;**

- **sprawczość – wyznaczanie realnych celów i ich osiąganie dzięki własnej aktywności, pozytywne nastawienie do życia, motywacja do działania, kształtowanie umiejętności planowania i podejmowania decyzji oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, planowanie własnego rozwoju, rozwijanie poczucia celowości działania;**

- **relacyjność – budowanie i podtrzymywanie pozytywnych relacji z ludźmi, rozumienie uczuć innych, sposobów myślenia i działań umożliwiających osiągnięcie pożądanych społecznie celów, promowanie prospołecznych wartości, aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, w tym jego formach instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych, włączanie się do działania na rzecz społeczności, promowanie pozytywnych wzorców osobowych, budowanie prospołecznych relacji rówieśniczych;**

- **otwartość – zdolność do sprawiedliwej, etycznej oceny i reagowania, umiejętność otwartego i jednoznacznego wyrażania swoich potrzeb, uczuć i opinii z zachowaniem szacunku do siebie oraz innych osób, kształtowanie postaw asertywnych, rozwijanie poczucia empatii, wrażliwości, szacunku dla odmienności;**

- **kreatywność – kształtowanie twórczego podejścia do rozwiązywania problemów dzięki umiejętnościom: wyjścia poza schematyczność myślenia i działania, znajdowania nowych sposobów rozwiązywania problemów, odkrywania indywidualnych zdolności umożliwiających sprostanie wyzwaniom, także poprzez podejmowanie działań na rzecz twórczego rozwoju w formie współpracy z instytucjami kultury, rozwój aktywności fizycznej, rozwój sfery psychicznej, w tym duchowej, społecznej, aksjologicznej.**

Program ten zawiera działania, które w systemowy sposób będą angażować wszystkich uczniów i ich rodziców oraz całe środowisko szkolne (kadrę pedagogiczną, pracowników administracji i obsługę szkoły).

Misja nauczycieli Szkoły Podstawowej nr 13

im. Polskich Olimpijczyków:

Wszyscy nauczyciele dążą do pełni rozwoju osobowości ucznia, kształcą i wychowują młode pokolenie w duchu umiłowania ojczyzny i tradycji narodowych. Uczą zachowań zgodnych z zasadami idei olimpijskiej.

Analiza problemów społecznych na terenie miasta Żory.

Żory – miasto na prawach powiatu w południowej części Polski, 60 tys. mieszkańców, bezrobocie zarejestrowane w maju 2017 na poziomie 5,9%.

Najważniejsze problemy społeczne w gminie, w ocenie badanych to: bezrobocie, niewystarczająca liczba miejsc pracy, trudności w znalezieniu pracy, zatrudnianiu osób na tzw. umowach śmieciowych – a co za tym idzie – ubóstwo, które wynika z trudnej sytuacji na rynku pracy. Respondenci często wskazywali też, jako jeden z najważniejszych problemów społecznych w Żorach, na kwestie związane z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą w rodzinie, brakiem wystarczającej ilości stosownych placówek świadczących pomoc rodzinom.

Alkoholizm sam w sobie jest jednym z problemów społecznych oraz skutkiem innych problemów – takich jak: ubóstwo, bezrobocie, przemoc, przestępczość czy problemy rodzinne. W 2013 roku najliczniejszą grupę wiekową osób, którym udzielono porad w Poradni Uzależnień, stanowiły osoby w wieku od 19 do 64 lat – 2560 osób. Liczną grupę stanowili również najmłodsi (od 0-18 lat),były to bowiem 183 osoby. Najrzadziej porady były udzielane osobom najstarszym, w wieku powyżej 64 lat, osób takich było 4.

Zatem ponad 7% wszystkich osób korzystających z porad Poradni Uzależnień to osoby mieszczące się w najniższym przedziale wiekowym.

Ogólna analiza sytuacji wychowawczej w szkole.

Na podstawie analizy badań ankietowych oraz obserwacji własnych stwierdza się, iż poziom bezpieczeństwa w szkole utrzymuje się na wysokim poziomie.

W roku szkolnym 2019/20 odnotowano nieliczne zdarzenia, stosowania agresji wśród uczniów.

Podczas wyjść i wycieczek szkolnych panuje wysoki poziom bezpieczeństwa. Przestrzegane są procedury, a nauczyciele rzetelnie sprawują pieczę nad uczniami.

Pomiędzy uczniami zdarzają się przypadki użycia siły fizycznej, są one jednak nieliczne i stanowią znikomy procent wszystkich zdarzeń. Najczęściej przyjmują one postać poszturchiwania, popychania, zaczepek i dotyczą tych uczniów, którzy są jednocześnie najbardziej uciążliwi na lekcji.

Zmniejszyła się natomiast liczba zaczepek słownych, agresji werbalnej rówieśników w stosunku do siebie wzajemnie.

Odnotowano kilka przypadków niewłaściwego korzystania z nowoczesnych technologii w tym z mediów społecznościowych.

Bardzo łatwy dostęp do nowoczesnych technologii i gier komputerowych wskazują na konieczność podejmowania intensywnych oddziaływań profilaktycznych w tym zakresie.

W stosunku do ubiegłego roku szkolnego zmniejszył się problem izolowania poza grupę rówieśniczą - dot. I semestru. Wystąpił on w kilku przypadkach, jednak tego typu zdiagnozowane problemy były umiejętnie rozwiązywane przez wychowawców we współpracy z pedagogiem i psychologiem.

Niecałe 2% uczniów prezentuje postawę negatywizmu wobec nauki. Wobec nich w kolejnym roku należy zastosować wzmożony nadzór oraz zacieśnić współpracę z rodzicami.

Wszyscy uczniowie SP zostali objęci oddziaływaniami mającymi na celu wzmocnienie ich zdrowia psychicznego, m.in. przez poznanie sposobów radzenia sobie ze stresem, podniesienie samooceny czy wskazanie drogi samorozwoju.

Nie wystąpiły przypadki kradzieży czy wymuszeń pieniędzy w żadnej formie.

Uczniowie klas początkowych dbają o zdrowie własne i innych. Taka postawa była kształtowana poprzez uczestnictwo w wielu programach i inicjatywach, np. „Śniadanie daje moc", „Tydzień zdrowych przekąsek" „Program dla szkół", Światowy dzień Czystych Rąk''.

Uczniowie przestrzegają obowiązujących reguł, wykazują szacunek do symboli narodowych. Znają normy właściwego zachowania w różnych miejscach i sytuacjach. Nawiązują i dbają o relacje rówieśnicze. Szanują prawa i odmienność innych osób. Postawy te były kształtowane poprzez: realizację programu „Poznajemy zawody naszych rodziców", udział w apelach, wyjściach, wycieczkach, spektaklach teatralnych, akcjach charytatywnych, opracowanie kodeksu zachowania, udział w wyborach do Samorządu uczniowskiego i klasowego. Uczniowie prezentują aktyną postawę czytelniczą: Konkursy czytelnicze

Uczniowie otrzymują pomoc psychologiczno – pedagogiczną – zwiększyła się motywacja uczniów do pracy, wpłynęła na zmniejszenie się problemów dydaktycznych i poprawę wyników w nauce. – diagnoza potrzeb, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, udział w zajęciach rozwijających uzdolnienia, zajęciach emocjonalno-społecznych, przygotowanie uczniów do konkursów szkolnych i międzyszkolnych.

Uczniowie prezentują postawy społeczne oraz posiadają poczucie osobistej odpowiedzialności, rozwijają swoje zainteresowania, poprzez m.in.: uczestnictwo w apelach profilaktycznych, udział w akcji „Europejskiego Dnia Bez Ofiar Śmiertelnych na Drogach", „Europejski Dzień Języków", „Domowi Detektywi", Obchody Dnia Patrona, „Przytulhejtera", zbiórki charytatywne, Profilaktyka Próchnicy, Trening motywacyjny, „Dzień Języka Ojczystego", scenariusze lekcji wychowawczych, UNICEFF „Międzynarodowy Dzień Praw Dziecka"

Odpowiednio do stopnia zagrożenia profilaktyka uzależnień prowadzona jest w naszej szkole na trzech poziomach: profilaktyki uniwersalnej, selektywnej oraz wskazującej.

Profilaktyka uniwersalna ma na celu przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych (zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej) poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka. Działania te dotyczą zagrożeń rozpowszechnionych, takich jak np. używanie substancji psychoaktywnych (narkotyki, alkohol) czy przemoc.

Odbiorcy działań profilaktyki uniwersalnej to ogół populacji, np. dzieci i młodzież szkolna, społeczność lokalna. Grupy, do których są kierowane działania profilaktyki uniwersalnej nie są uprzednio diagnozowane pod względem poziomu ryzyka zachowań problemowych, choć w obrębie grupy poszczególne jednostki mogą się różnić stopniem zagrożenia i rodzajem czynników ryzyka.

Profilaktyka selektywna skierowana jest do grupy zwiększonego ryzyka, czyli do osób, które w stopniu wyższym niż przeciętny są narażone na rozwój zaburzeń. Profilaktyka selektywna koncentruje się na zagrożonych grupach młodzieży, osobach, które cechuje wysoka ekspozycja na czynniki ryzyka. Celem jest tworzenie warunków, które umożliwiają wycofanie się z zachowań ryzykownych. Działania w zakresie profilaktyki selektywnej prowadzone są

przez psychologów i pedagogów szkolnych, specjalistów w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, a także wykwalifikowanych realizatorów programów profilaktycznych.

Profilaktyka wskazująca skierowana jest do grupy, w której rozwinęły się już symptomy zaburzeń, w tym związane z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. Obejmuje ona działania interwencyjne i terapeutyczne, mające na celu zablokowanie pogłębiania się zaburzeń i zachowań destrukcyjnych oraz umożliwienie powrotu do prawidłowego funkcjonowania społecznego (resocjalizacja).

Czynniki ryzyka i czynniki chroniące - niektóre z cech jednostki oraz środowiska sprzyjają powstawaniu zachowań ryzykownych, inne natomiast je ograniczają. Czynniki ryzyka to cechy, sytuacje lub warunki sprzyjające powstawaniu zachowań ryzykownych, natomiast do czynników chroniących zaliczamy cechy, sytuacje lub warunki zwiększające odporność jednostki na działanie czynników ryzyka. Za najważniejsze czynniki chroniące i czynniki ryzyka uważa się te związane z sytuacją rodzinną, szkolną, czynniki osobowościowe, czynniki związane z funkcjonowaniem w grupie rówieśniczej oraz zaangażowanie religijne (Hawkins 1992; Kazdin 1996; Kay 1996). Celem interwencji profilaktycznych jest eliminacja lub redukcja czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących.

Tak rozumiana profilaktyka w naszym środowisku szkolnym spełnia 10 podstawowych zadań:

1. Dostarczanie wszystkim odbiorcom wiarygodnych informacji na temat warunków zdrowego życia i występujących zagrożeń.
2. Kształtowanie prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych – bowiem dostępność wszelakich dóbr konsumpcyjnych odpowiadających na potrzeby człowieka wymaga rozwijania mechanizmów samokontroli opartych na wartościach;
3. Kształtowanie umiejętności intrapsychicznych (dojrzewanie i kontrolowanie m. in. emocji, motywacji, procesów poznawczych, wolicjonalnych czy samooceny) – ponieważ człowiek, który nie radzi sobie ze sobą, nie jest w stanie poradzić sobie z wyzwaniami zewnętrznego świata;
4. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych – albowiem współczesny nastolatek (choć nie tylko on) coraz częściej wyłącza się z bezpośrednich kontaktów z drugim człowiekiem, do lapidarnej komunikacji wykorzystuje media elektroniczne, a realną bliskość zamienia na życie w świecie wirtualnym;
5. Kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów.
6. Rozwijanie więzi z grupą społeczną – coraz częściej mamy bowiem do czynienia z przypadkami izolacji od grupy.
7. Uczenie odpowiedzialności, albowiem człowiek (zwłaszcza niedojrzały) ma naturalną potrzebę posiadania praw, a nie można z nich korzystać, jeśli nie jest się osobą odpowiedzialną (czyli akceptującą skutki własnych wyborów i działań);
8. Rozwijanie środowiska szkolnego i rodzinnego – gdyż są to dwa podstawowe obszary, w których odbywa się rozwój i dojrzewanie uczniów.

9. Kształtowanie w środowisku szkolnym norm i reguł sprzyjających zdrowemu życiu i rozwojowi oraz eliminujących możliwość wystąpienia działań dysfunkcjonalnych – brak jednoznacznych granic uniemożliwia nabywanie kontroli własnego zachowania i rozwijanie odpowiedzialności;
10. Wczesne rozpoznawanie zagrożeń, diagnozowanie dysfunkcji oraz budowanie sieci wsparcia i pomocy dla osób i grup wysokiego ryzyka.

Diagnoza potrzeb rozwojowych uczniów oraz diagnoza czynników chroniących i czynników ryzyka w Szkole Podstawowej Nr 13 im. Polskich Olimpijczyków w Żorach.

Podczas zespołu wychowawczego nauczyciele dokonali diagnozy w zakresie występujących czynników ryzyka na podstawie informacji pozyskanych od ubiegłorocznych wychowawców klas VI SP, oraz wychowawców klas VII. Przez czynniki ryzyka rozumieć należy nieprawidłowe zachowania uczniów, stanowiące zagrożenie dla nich samych bądź dla otoczenia. Zagrożenie to może dotyczyć zdrowia fizycznego i psychicznego, dalszego rozwoju osobowego, zdobywania wykształcenia i zawodu a także postawy moralnej i przestrzegania prawa.

Dokonano diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka poprzez badania ankietowe skierowane do uczniów klas IV-VIII SP13. W związku z otrzymanymi wynikami opracowano następujące zestawienie:

Stwierdzono następujące istotne czynniki ryzyka:

1. Trudna sytuacja rodzinna

2. Brak motywacji do nauki

3. Negatywny wpływ rówieśników

4. Niskie poczucie własnej wartości

5. Nadużywanie nowoczesnych technologii

6. Izolowanie, poczucie braku przynależności do grupy

Jako potencjalne czynniki chroniące należałoby wymienić:

1. Angażowanie się w wolontariat

2. Udział w zajęciach pozalekcyjnych, rozwijających zainteresowania

3. Wzmacnianie poczucia własnej wartości

4. Pozytywny klimat szkoły

5. Dostępność pomocy w sytuacjach problemowych (Punkt Interwencji Kryzysowej)

6. Dobra relacja z rodzicami

Zagrożenie uzależnieniem od Internetu i nowoczesnych technologii.

Z Internetu korzysta około 60% mieszkańców Polski. Spośród nich 0,3% to uzależnieni od Internetu, a 2,5% – zagrożeni uzależnieniem. W praktyce oznacza to blisko 100 tys. uzależnionych i 750 tys. zagrożonych. Problem ten dotyczy głównie ludzi młodych do 34 roku życia. Stanowią oni blisko 90% wszystkich zidentyfikowanych w próbie osób zagrożonych, przy czym zdecydowana większość to dzieci i młodzież w wieku poniżej 25 lat. Wśród nastolatków co dziesiąty należy do grupy zagrożonych lub uzależnionych.

Rozpoznano czynniki uzależnienia od internetu i nowoczesnych technologii. Są to między innymi:

- dynamika Internetu, w którym dostępne są wciąż nowe, różnorodne treści; brak realnych mechanizmów kontroli treści udostępnianej użytkownikom;
- ogólnodostępność i łatwość korzystania, nie wymagająca szczególnych kompetencji;
- możliwość łatwego zaspokojenia potrzeb społecznych, jak potrzebę przynależności, bycia w grupie (łatwość nawiązywania relacji)
- anonimowość
- sytuacja epidemiczna w kraju
- nauczanie zdalne

Czynniki o charakterze osobowościowym:

- nieśmiałość, introwertyzm, problemy w nawiązywaniu kontaktów;
- zaburzone poczucie własnej wartości.

Czynniki o charakterze społeczno – kulturowym

- pokoleniowo uwarunkowany sposób korzystania z sieci; uczestnictwo w społecznościach internetowych jest powszechne i oczekiwane, jednostka nieobecna w sieci naraża się na marginalizację i stygmatyzację;
- podstawowe źródło informacji i narzędzie organizacji życia codziennego;
- osłabienie więzi między członkami rodziny oraz ich fizyczna izolacja (mimo wspólnego zamieszkiwania);
- przekonanie o konieczności oswajania dziecka od najmłodszych lat z nowymi technologiami, połączone z brakiem kontroli rodzicielskiej w kwestii korzystania Internetu, przyzwolenie na nadmierne i szkodliwe użytkowanie sieci;

Profilaktyczne rekomendacje do programu:

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa 21/22

1. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, m.in. przez właściwą organizację zajęć edukacyjnych wychowanie do życia w rodzinie oraz realizację zadań programu wychowawczo-profilaktycznego.
2. Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego i dbałości o zdrowie.
3. Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenia w dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii oraz poznawania polskiej kultury, w tym osiągnięć duchowych i materialnych. Szersze i przemyślane wykorzystanie w tym względzie m.in. wycieczek edukacyjnych.
4. Podnoszenie jakości edukacji poprzez działania uwzględniające zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów, zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, szczególnie w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19 w celu zapewnienia dodatkowej opieki i pomocy, wzmacniającej pozytywny klimat szkoły oraz poczucie bezpieczeństwa. Roztropne korzystanie w procesie kształcenia z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne.
5. Wdrażanie Zintegrowanej Strategii Umiejętności – rozwój umiejętności zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej, w tym uczeniu się dorosłych.
6. Wzmocnienie edukacji ekologicznej w szkołach. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne.
7. Rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów, w szczególności z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach programu „Laboratoria przyszłości".
8. Doskonalenie kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.

W ramach profilaktyki kierowanej do wszystkich uczniów w naszej szkolebędziemy koncentrować się na następujących kwestiach:

- poszerzanie świadomości młodzieży na temat nie tylko pozytywów, ale i negatywów korzystania z Internetu, zarówno w perspektywie doraźnej, jak i długofalowej (np. wpływ obecnego intensywnego korzystania z Internetu na własną przyszłość),
- poszerzanie repertuaru sposobów radzenia sobie ze stresem, w tym umiejętności relaksacji i wypracowywania konstruktywnych strategii alternatywnych względem regulowania emocji poprzez korzystanie z Internetu;
- pomoc w odkryciu, że "real" jest co najmniej równie interesujący jak Internet,
- rozwijanie umiejętności pozwalających na pogłębianie kontaktu z ludźmi w realu oraz umiejętności radzenia sobie z nieśmiałością,
- rozbudzanie pasji (do nauki i w innych obszarach), umożliwianie odkrycia własnych talentów, w tym m.in. przez ciekawą i bogatą ofertę "wciągających" zajęć

pozaszkolnych pozwalających rozwijać się w różnych kierunkach (sportowych, muzycznych, plastycznych, językowych),
- dostarczanie możliwości spędzania czasu na świeżym powietrzu, rozbudzanie takiej potrzeby,
- autorefleksja nad własnym zdrowiem i związkiem między zdrowiem a korzystaniem z Internetu,
- uczenie odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych.

W ramach działań kierowanych do rodziców będziemy kłaść nacisk na ograniczenie negatywnych skutków modelowania niekonstruktywnych zachowań i aktywności:

- rozwijanie świadomości znaczenia wspólnych aktywności w funkcjonowaniu młodzieży,
- poszerzanie wiedzy o różnorodności wspólnych aktywności wykraczających poza korzystanie z Internetu,
- dostarczanie informacji o konkretnych ofertach aktywności dla młodzieży (np, zajęcia pozaszkolne).

Zagrożenie uzależnieniem od narkotyków

Szkoły i placówki prowadzą systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły i placówki w celu przeciwdziałania narkomanii.

Działalność, o której mowa w ust. 1, obejmuje działania uprzedzające mające na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów i wychowanków, charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego ucznia lub wychowanka oraz jego otoczenia społecznego.

Wychowawcze rekomendacje do programu:

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1) fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;

2) psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;

3) społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;

4) aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

1) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów i wychowanków w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;

2) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;

3) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą lub placówką oraz społecznością lokalną;

4) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami;

5) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, wychowankami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów lub wychowanków;

6) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów;

7) rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej oraz zaangażowania w działalność podmiotów, o których mowa w art. 2a ust. 1 oraz art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.2)), zwanej dalej „ustawą o systemie oświaty”;

8) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Edukacyjne rekomendacje do programu:

Działalność edukacyjna w szkole i placówce polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;

2) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności emocjonalnych i społecznych uczniów i wychowanków;

3) kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;

4) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;

5) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej;

6) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działalność informacyjna w szkole i placówce polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2, skierowanych do uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły lub placówki.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych

i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2;

2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2;

3) przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zwanej dalej „ustawą";

4) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Działania profilaktyczne w szkołach i placówkach w ramach działalności, o której mowa w ust. 1, obejmują w szczególności:

1) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji;

2) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej;

3) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków i substancji, o których mowa w 1 ust. 2, przez uczniów i wychowanków, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych;

4) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych;

Ewaluacja programu

Pojęcie ewaluacja oznacza systematyczne gromadzenie informacji na temat przeprowadzonych działań, w celu wykorzystania ich do modyfikacji i podwyższania skuteczności przyszłych działań. Wyróżniamy trzy rodzaje ewaluacji: **ewaluację celów** – czyli sprawdzanie, czy zaplanowane w programie cele zostały osiągnięte w zamierzonym czasie i

przy wykorzystaniu zaplanowanych sposobów i środków; **ewaluację wyników** – czyli sprawdzanie wszystkich potencjalnych korzyści (takich, jak np. przyrost wiedzy, rozwój umiejętności i kompetencji, zmiany w postawach, zachowaniu i stylu życia), jakie odniosły osoby poddawane działaniom lub poniesionych strat oraz **ewaluację procesu** – czyli analizę programu działań, które umożliwiły lub utrudniły osiągnięcie celów i uzyskanie konkretnych wyników.

Ewaluacja programu odbywa się poprzez analizę narzędzia do diagnozy sytuacji wychowawczej w oddziałach klasowych oraz na podstawie sprawozdań z realizacji planów wychowawczych poszczególnych klas i zespołów zadaniowych działających w szkole, a także diagnoz przeprowadzonych przez pedagogów.

Zał. nr 1 Narzędzie do diagnozy sytuacji wychowawczej w klasie.